

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egy iven.
Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:
GEDULY HENRIK evang. lelkész,
NYIREGYHÁZA.

A lap ára: Egész évre 12 K
Félévre 6 K
Negyedévre 3 K
Egyes szám ára 40 fillér.
* Hirdetés ára oldalanként 40 korona. *

TARTALOM-JEGYZÉK: Országos Prot. Szövetség, Toborzás. — Vezércikk. A reformatio 400 éves ünnepe. *Wallrabenstein Jakab.* — Jelentés. (Folyt. köv.) — Tárcsa. A lelkésznek az egyház betegeihez való viszonyáról. *Krahulecz Aladár.* — Belélet. — Pályázatok. — Hirdetések. —

ORSZÁGOS PROT. SZÖVETSÉG.

Toborzás.

Az Orsz. Prot. Szövetséghez újabban a következők csatlakoztak:

Paulik János, Nyiregyháza.
Paulik Jánosné «
Adorján Ferenc «
Leffler Sámuel «
Májerszky Béla «
Moesz Béla «
Dr. Prok Gyula «
Dr. Pröhle Vilmos «
Dr. Saáry Sándor «
Werner László «
Dr. Vietórisz József «
Dr. Zsilinszky Mihály Budapest.
Haynik Géza Nyiregyháza.
Kovassy Árpád Kapnikbánya.
Kovassy Endre Ujfehértó.
Weber Samu Szepesbéla.
Kármán István Nandrás.
Noszko István és neje Rákos-Keresztúr.

Kérünk értesítést a további csatlakozásokról, belépésekről.

(Folytatjuk.)

A reformatio 400 éves ünnepe.

„Serkenj fel te, ki aluszol“, „Áron is megvegyétek az alkalmatosságot, mert a napok gonoszok“. Ezen komoly apostoli intés különösen nekünk, ev. lutheranusoknak szól. Gonosz napokat élünk. a régi ellenség erősebben támad, mint valaha; a hitetlenség óriási mértékben terjed nemcsak a vezető műveltek körében, hanem az alsóbb rendű nép körében is. A közöny, melynek mindegy, akár szaporodik az igazán hívők száma, akár fogy, akár virágzik egyházunk, akár hanyatlik s veszi el egyik sarkalatos jogát a másik után; a közöny, mely nem tud felmelegedni, lelkesedni

egy magasabb, nemesebb eszméért s érte nem tud áldozatot hozni: az vert gyökeret egyháztagjaink legtöbbszörénél. Ez a közöny fojt meg minden eszmét csirájában s az veri békóba az egyház felvirágzásán dolgozni akaróknak erejét.

Ha az ember úgy végig tekint községén s vizsgálja a hiveket, aztán végigtekint a többi egyházközségeken, a statisztikai adatokon, a lapokban és évkönyvekben közölt beléleten; s a jelent összehasonlítja az alig 400 éves múlttal, akkor bizony fájó szívvel, önmagát is vádolva kérdi: „Hát mi vagyunk azon hithű ev. lutheranusoknak utódai, kik hitökért vagyionukat és vérüket adták?« Elődeink hithűsége és áldozatkészsége előtt, bizony szégyenkezve kell szemünket lesütnünk. úgy látszik, mintha mély álomba merültünk volna, már hosszú idő óta, s ezen idő alatt nem akadályozhattuk meg a konkoly elhintését, sem annak kikelését. Az a szép eszme, az egy táborba való tömörülés eszméje, nem-e akarja az alvókat felébreszteni? S a közelgő 400 éves emlékűnnep, vajjon nem-e azt kiáltja már most is felénk: „Serkenj fel, te ki aluszol“? Itt az idő, hogy felébredjünk, hogy kezdjünk küzdeni a hitetlenség s a bénító közöny ellen. Itt az idő, hogy kimutassuk, hogy a prot. áldozatkészség nem a multak legendája, hanem karöltve a hitbuzgósággal él még a késő unokáknál, él még ami szívünkben is.“

Feladatunk az előttünk levő 10 évre az, hogy előkészüljünk a reformatio 400 éves ünnepének méltó megünneplésére. Méltón pedig csak úgy ünnepelehetjük, ha 1917. okt. 31. »valami maradandó alkotásnak születésnapja« lesz, amint Dr. Straner oly szépen fejtegette. (Őrálló 1907. 49. sz.) Ha azonban maradandót, nagyot akarunk alkotni, akkor bizony már most kell a „gyűjtőperselyt“ kezünkbe venni, aprónként egy helyre küldeni a kicsiny épületköveket, hogy fel lehessen építeni az Úrnak valamilyen hajlékát. A Missiói Lapok szerkesztője már is megkezdte a gyűjtést a jubileumi

emlékalapra s értesítése szerint már is több oldalról jön az adomány.

Mózes a szent hajlék felépítéséhez szükséges anyagiak előteremtésére híván fel a népet, így szólt: „Vegyetek a ti jószágotokból ajándékot az Úrnak, akinek szíve szabad-akarata szerint indul, az adjon ajándékot az Úrnak, aranyat, ezüstöt, rezet.“ E felhívás nem volt pusztában elhangzó szó, mert olvashatjuk tovább: „Minden férfiak s asszonyok adának“, még pedig oly örömmel, áldozatkész szívvel adakoztak, hogy Mózes kénytelen volt az adakozást beszüntetni, „mert az egész műnek elvégzésére elég ajándékot hoztak vala, annyira, hogy felettébb is volna“.

Egyházunk létérdeke, az ellen fegyverkezése, a hitetlenség és közöny terjedése követeli, az emlékűnnep közeledése pedig int arra, hogy adjunk mi is, férfiak és nők, gyermekek s felnőttek, szegények és gazdagok, ajándékot az Úrnak, aranyat, ezüstöt, rezet, ki-ki tehetsége szerint. Rögtönözzünk csak egy kis számadást, vajjon mit is tehetne ki egy év alatt az egy helyre adott arany, ezüst, réz? Vajjon önkéntes adakozással tudnánk-e mi is annyit összehozni, „hogyan felettébb is volna“? Kerek számban van 2 millió lutheránus. Tegyük fel, hogy ezek közül csak egy millió határozza el magában, hogy 300 napon át egy krajcárt ad a jubileumi emlékalapra, az egy év alatt 3 milliót tenne ki, tíz év alatt pedig 30 milliót. Ha ehhez még a kamatokat s kamatos kamatokat számítjuk, akkor óriási összeg gyűlné be, úgy hogy jutna is, maradna is pénz az emlékűnnep méltó megünneplésére, valami maradandónak alkotására, szeretetintézmények létesítésére.

Vajjon akad-e a mai hitetlen, közönyös világban annyi adakozó? Aligha. Éppen azért a minimumot veszem, amit el tudok képzelni s következőképpen számítok: Átlag van 700 községünk, ha minden községben csak 3 ember akad, ki elhatározza magában, hogy 300 napon át naponta 1 krt ad, az egy év alatt 9 frtot tenne ki községenként s összesen = 6300 frt; 10 év alatt pedig 63000 frtot. Ki volna az a 3 ember? Mindenesetre a lelkészre, tanítóra s még egy harmadik emberre gondoltam, a felügyelőre v. más egyházi hivatalnokra. Ha azonban a többi egyháztagnak látja a háromnak áldozatkészességét, kitartását, vajjon nem-e fogják ők is szeretetfilléreiket az Ur hajlékának felépítésére hozni? Tegyük fel, hogy az említett 9 frtot másik 3 egyháztagnak adja, úgy hogy a lelkészt és tanítót nem kell a három közé számítani, hanem azokat különve ez a számítás volna lehetséges: 700 lelkész, évente

egy-egy 3 frtot adva, kitenne 1 év alatt 2100 frtot; 10 év alatt 21000 frtot. 1547 tanító, egy adna évente 3 frtot, kitenne 4641 frtot, 10 év alatt 46410 frtot. Lelkészek s tanítók ily módon adakozva 10 év alatt 67410 frtot adnának össze, mi a hivek 63000 frtjával együtt kitenne: 130410 frtot. Arról meg vagyok győződve, hogy dacára a sokféle kiadásnak, tehernek, megélhetési viszonyoknak, minden községben akad 3 ember, ki évente 3 frtot nélkülözhet.

Szép missió vár tanítóinkra e téren. Dr. Stráner említi cikkében: „jöjjön az iskolás gyermek havonként 1—2 fillérrel.“ Eleinte nem is igen ragadta ez meg figyelmemet, de később kezdtem gondolkodni s számítani e felett. Sok krajcárt kapnak iskolás gyermekeink szüleiktől, rokonaiktól, hogy jobban igyekezzenek az iskolában. Újévkor s más alkalmakkor (németeknél különösen búcsúkor) szép számu krajcárt kapnak; s ezen krajcárok a boltokba vándorolnak s cukorra, nyalánkságokra adatnak ki. Ha minden egyes tanító a maga iskolájában nagy vonásokban elmeséli a reformatio történetét, egyes vértanuk életét s azt, mit jelent 1917. okt. 31. s mit akarunk mi lutheránusok addig összehozni s kérné, buzdítaná, hogy minden gyermek adjon ezen nemes célra a cukorra s nyalánkságokra szánt krajcárok-ból havonta csak 1 krajcárt, úgy bizony több pénz gyűlné be, mintsem gondolnók. Van 1547 tanítónk, minden egyesre 40 gyermeket számítok átlag, egy gyermek egy év alatt 10 krajcárt adna, egy tanító tehát 4 frtot gyűjthetne, mi egy év alatt 6188 frtot, 10 év alatt pedig 61880 frtot tenne ki. Ime csak az iskolás gyermekektől mennyi volna várható! Számítsuk ide még a 3 theologiai akadémia, a jogi akadémia, a 14 főgymnasium, a 2 algymnasium, az 5 tanítóképző, 9 leánynevelő intézet tanerőit s hallgatóit, úgy ismét szép eredményt érünk el. Ha egyedül csak ezen iskolák vezetői s hallgatói adják össze szeretetfilléreiket, már is méltó emlékoszlop állítható.

Én a lelkészek, tanítók, tanárok s tanító-nők gárdájától nagyon sokat — azaz mindent várok. Ők vannak hivatva a lelkesedés tüzeit meggyújtani abban a körben, melyben működnek. A lelkész a szószékről, a tanító a kathedráról. Kell, hogy egymást megértve, kezükben haladjunk előre a kitűzött cél felé. A tanítói kar az öntöző Apollós, ki a magvető lelkésznek segítségére jó s ki az egyház jövő tagjainak szívébe áldozatkész szeretetet csepegtethet, egyházát szerető nemzedéket nevelhet. Ha magvető s öntöző egyházunk felvirágoztatásának célját tartja szem előtt,

akkor az elhintett jó mag bizonyára kikel s terem majd száz annyit, hatvan annyit, harmincz annyit.

„Egy maradandó alkotás sok áldozatot, pénzt kíván, pedig mi szegények vagyunk“, fogják sokan mondani. De éppen itt várja a vezetőket ismét szép feladat, a vezetésükre bizottakat kijózanítani abból a végzetes tévedésből, „szegények vagyunk.“ Gyönyörűen jellemzi Pröhle H. (M. L. 1908. 1. sz.) gazdagságunkat, szegénységünket s bizony nagyon is igaz az, hogy azért nem tud egyházunk számottevő tényezővé lenni a mai kor nagy feladatainak megvalósításánál, s azért nincs erőnk legégetőbb feladataink megvalósítására, mert mindenre az a felelet „Szegények vagyunk“. Ha akarjuk, gazdagok lehetünk, alkothatunk nagyot, csak kezdjük a birtokunkban levő kincseket összeszedni, értékesíteni. Az örökös siránkozással csak tetterőnket bénítjuk, lelkiismeretünk alá kényelmes párnát helyezünk. Tőlünk függ, hogy a sok panaszkodó „Szegények vagyunk“ helyébe az örömteljes „Gazdagok leszünk“ lépjen. Ha „szegények“ helyett „gazdagok“ akarunk lenni, akkor nem szabad „oldott kéveként“ hevernünk, hanem kell, hogy mindannyian egyesüljünk, szervekedjünk, békés, csendes munkálkodásra egy magasabb cél érdekében. Legyen egyházunk egy méhkashoz hasonló, melyben minden méhecske a maga feladatát teljesíti reggeltől estig s csendesen hordja a mézet, míg be nem teltek a sejtek. A kívülünk álló nagy világnak nem kell arról tudni, mi történik a nagy méhkason belül. Kezdje meg minden lelkész a maga községében a gyűjtést s minden tanító a maga iskolájában. Adjon minden egyházközség a jótékony célra megszavazott összegből 10 K-t évente, az megint 70000 koronát tesz ki. Kis egyházközségemben, mely alig számít 750 lelket, megkezdtem a gyűjtést s eddig már is 30 K gyűlt össze a jubileumi emlékalapra; dacára annak, hogy nagy közöny észlelhető egyeseknél és hogy többnyire nap-számosok meg kigazdák. Ha minden egyházközség követné ezen példát, úgy 10 év alatt 210000 K-ás emlékalapunk lenne.

Kezdjük meg azért testvéreim országszerte a gyűjtést, de ne szétküldött gyűjtőivekkel s felhívásokkal, mert azoknak gyászos sorsát ismerjük; hanem minden lelkész, tanító, tanár, tanárnő vegye kezébe maga a gyűjtést. Tartson minden lelkész egy istentiszteletet valamelyik hétköznapon, melyben a téma a ker. szeretet s áldozatkészség gyakorlása volna. Istentisztelet után rögtön gyűlést kellene tartani, a hivek előtt egyházunk helyzetét, a fenyegető

veszélyt festeni, a reformatio jelentőségét hangsúlyozni, a hiveket összetartásra buzdítani s magasztos célul szemük elé azt tűzni: áldozatkészséggel, önkéntes adományokkal hatalmas jubileumi emlékalapot gyűjteni valami maradandónak alkotására, az egyház sebeinek gyógyítására. Istentisztelet után ezen célra mindjárt offertoriumot tartani s a befolyt összeget kamatozás céljából a négy egyházkerület elnökségei által megállapítandó helyre kellene küldeni. Ugyanígy kellene az iskolákban is eljárni. Megvagyok győződve, ha Istenbe vetett hittel, gyermeki bizalommal fogunk hozzá ezen cél megvalósításához, ha együtt érzünk, együtt működünk, akkor még minden mulasztás jóvá tehető, még virágzó egyházzá, számottevő tényezővé lehetünk. Szép cikkeket hiába írunk, elragadó predikatiokat hiába mondunk mindaddig, míg nem személyesen fogunk hozzá ezen eszme keresztülviteléhez. Ne feledjük mesterünk, Jézus példáját követni, ki az Ige hirdetése után leereszkedett a néphez, beszélt velük, vigasztalta, buzdította, gyógyította.

Legtöbb lelkész s tanító volt valamikor supplikáns s azért tudják jól, továbbá az iskolák évkönyvei is bizonyítják, hogy személyes gyűjtés többet ér, mintha gyűjtőivek köröztetnek. Azt hiszem, midőn ily fontos dologról van szó, mint a jubileumi alap létesítése, akkor senki sem riad vissza attól, hogy személyesen vegye kezébe a gyűjtést? Ha azonban sokakat mégis visszatartana a gyűjtés módja, vagy pedig az elfoglaltság, akkor kellene, hogy minden esperességben, vagy kerületben, egy ember vegye kezébe s indítsa meg a mozgalmat, járván községről-községre, buzdítván, lelkesítvén. A létért való küzdelmet tovább nem nézhetjük összetett kezekkel, hanem kell, hogy kezünkbe vegyük az ekeszarvát s szántsunk, vessünk, dolgozzunk míg nappal vagyon, hogy aztán arathassunk is.

Néhány évvel ezelőtt egy élclapban egy képet láttam, mely a németek császárat II. Vilmost, táskával kezében, mint utazó úgynököt kigúnyolta. Akkor mosolyogtam s mulattam a képen, de ma más szemmel nézem, mert most fel tudom fogni, hogy ez a tevékeny császárs minden eszközt felhasznál arra, hogy hazája, népe jólétét előmozdítsa. Ha egy császár vállalkozott arra, hogy utazzék egy magasabb cél érdekében s személyesen vette kezébe az ügyet, akkor mért ne utazhatna egy néhány lutheránus lelkész is egy magasabb, az egész egyházat érdeklő eszme érdekében?

Fogjunk hozzá már most az emlékalap létesítéséhez. Akikre a nép vezetése, tanítása van bízva, vegyük kezünkbe ezen ügyet s tartsuk állandóan napirenden; járjunk elől jó példával, hogy a vezetésünkre bizottak is követhessék ezen jó példát. Legyünk „gazdagok jó cselekedetekkel s alamizsnákkal“. Kezdjük meg az adakozást és gyűjtést „in capite et membris.“

Ujbanovce, 1908. február 20.

Wallrabenstein Jakob,
ev. lelkész.

Jelentés

a magyarhoni ág. h. ev. egyházmegyei és egyházkerületi lelkészi értekezleteknek 1907. évi működéséről.

Az 1907. évi október hó 23-ára egybehívott egyetemes lelkészi értekezőlet elé terjeszti Bándy Endre lévai lelkész, egyet. lelkészi értekezőleti jegyző.

A magyarhoni ág. hitv. ev. egyházmegyei és egyházkerületi lelkészi értekezőleteinek munkásságára vonatkozó jelentésemet a dolog természeténél fogva egyházkerületenként állítottam össze, még pedig az egyetemes névtárban található sorrend szerint.

A) Bányai egyházkerület.

Az arad-békési egyházmegyei lelkészi értekezőlet dicséretes tevékenységet fejtett ki. Tárgyalta a »rendbüntetésről« szóló kerületi szabályrendeleti javaslatot, úgyszint »a bányai ág. h. ev. egyházkerület segélyező intézetének alapszabályait.« Az elnöklő esperes hivatkozva egy előfordult esetre felvetette a kérdést: mily álláspontra helyezkedjék a lelkész oly frigyét egyháziilag is megkötni akaró házassulandó vegyes párral szemben, melynek evangélikus fele reverzalist adott a másik fél egyháza javára; de az evangélikus egyház szolgálatát óhajtja igénybe venni? Az értekezőlet azon álláspontra helyezkedett, hogy az ily vegyes pártól meg kell tagadni az egyházi szolgálatot, még is egyes speciális eseteknek elbírálását az illetékes lelkész bölcs belátására kell bízni. Sürgeti értekezőlet a lelkészi fizetések rendezését oly képen, hogy az a középiskolai tanárokéval legyen egyenlő.

Tárgyalta még az értekezőlet Gálik Mátyás apa-teleki lelkész azon indítványát, melyet az egyházmegyei gyűlés elé terjesztett, hogy a lelkészi és tanítói földek rendeltetésüktől elvonhatók ne legyenek s ha eladatnak, azoknak ára alapítványként kezeltessek s jövedelme az illető lelkészt vagy tanítót illesse. Liffa János szemlaki lelkész két érdekes indítványt terjesztett elő megbeszélés végett. Mindegyiket tulajdonképen az egyházmegyei közgyűlés elé szánta. Az egyik azt tartalmazza, hogy az egyházmegyei közgyűlés tagjai sorrend szerint küldendők ki a kerületi közgyűlésre; a másik azt célozza, hogy a lelkészek valamennyien beosztandók az egyházmegyei bizottságokba. Még érdekesebb, hogy az értekezőlet nemcsak megadta mindkét indítványhoz a maga hozzájárulását, hanem az első indítványt megtoldotta azzal, hogy »e kiküldöttek betűrendben küldetnek a ker. gyűlésre, helyt foglalván közöttük mindenkor az egyházmegyei gyámintézet elnöke.« (Ezek azután választott kiküldöttek volnának?)

A vallástanítással is foglalkozó lelkészek részére sürgeti az értekezőlet a megfelelő díjazást.

2. A báci egyházmegyei lelkészi értekezőlet szép munkát végzett. Az értekezőlet megnyitása előtt a tagok az Úr szent vacsoráját vették. Majd a pénztáros számolt be; már vagyon felett is rendelkeznek. Megbeszéltek az egyházmegyei gyűlési fontosabb tárgyakat, nevezetesen az indítványokat. Ezek között ott találjuk azt az indítványt, hogy a lelkész nyugdíja emeltessek fel 1600 koronára, az özvegy ellátási díja 800 koronára, még pedig a legutóbb folyósított nagyobb állami segély terhére. A Luther-társaság figyelmét arra hívják fel, hogy előbb osztogasson olvasmányokat s csak midőn már így a közönséget meghódította, azután várja a tagok jelentkezését. Foglalkoztak a »Magyarországi biblia társulat« létesítésének eszméjével. Elfogadták Langhoffer testvérnek azon indítványát, hogy tétessék felterjesztés az egyházmegye útján a kormányhoz az iránt, hogy az országos vásároknak vasárnap-és ünnepnapon való tartását — mint ez Bács-Bodrogvármegyében szokásos — tiltsa el. Tudomásul vette az értekezőlet Szeberényi szilbáci testvérnek ama bejelentését, mely szerint indítványt fog betérjeszteni az egyházmegyei közgyűlés elé az iránt, hogy a tűzifa vétessek ki az E. A. 261. §-ban foglalt »terményekben járó illetmény«-ek közül és ne legyen megváltható. A zsinati törvénynek revíziója felett folytatott eszmecsere eredményeképpen az értekezőlet Stefánik testvér indítványára az alábbi pontok felvételének óhaját fejezi ki: a) megszüntetendő az egyháztagok által a lelkésznek közvetlenül fizetendő párbér, b) mondassék ki, hogy a terménybeli járandóságok megváltásánál azok 20 évi átlaga értendő, c) a papi telek valamint a failletmény soha se legyen megváltható, d) ahol az egyházhívek mivelik a papi földet, ezen munka legfeljebb oly értelemben legyen megváltható, hogy ezentúl ne az egyes hívek legyenek kötelesek a földet megmunkálni, de az egyházi pénztár terhére napszám útján munkáltassék, e) a papi fizetés minimuma ne 1600, de 2400 kor. és korpótlékban állapíttassék meg, f) a stóla vagy megváltandó vagy pedig egy országos stóla-minimum állapíttassék meg, g) a lelkész fizetését ne az egyházközség pénztárából, még kevésbé az egyes hívektől, de a kerületi pénztárból kapja, h) a zsinati törvényekben a lelkésznek ne csak kötelességei soroltassanak fel, hanem jogai is emeltessek ki. Ugyancsak elfogadta, illetve pártolólágg terjesztette az egyházmegyei közgyűlés elé az értekezőlet Menhardt testvérnek azon indítványát, hogy addig is, míg a lelkészi fizetések rendezése be nem következik, az egyetemes egyház adjon a kongruás lelkészeknek akár a közalapból, akár az állami segélyből drágasági pótlékot.

3. A bányai testvérek az egyházmegyei gyűlést közvetlen megelőzőleg az Úr szent vacsorájával éltek s a közgyűlési tárgysorozat fontosabb pontjai fölött folytattak eszmecsereket.

4. A békési értekezőletet érdekessé teszi, hogy azon nemcsak a lelkészek, hanem a felügyelők is részt vesznek. Az értekezőletet megelőzőleg Zvarinyi János szarvasi lelkész urvacsorát osztott. Az értekezőlet foglalkozott az egyházmegyei segélyegylet válságos helyzetével; tárgyalta a kerületi segélyegyletnek átdolgozás alatt levő alapszabályait; azután a következő kérdések fölött folytatott eszmecsereket: helyes-e, ha az egyházközség a lelkészre is vet ki egyházi adót? El menjen-e a lelkész a nazarénusok istentiszteletére, velők vitatkozni? Szóltak még a testvérek az urvacsora osztásnál a közös kehely használatból eredő betegségekkel való félelem-

ről s arról a körülményről, hogy a nazarénusok híveinket is eltemetik. Veres József esperes felhívta az értekezlet figyelmét azon jelekre, amelyek azt mutatják, hogy a mostani vallás és közoktatásügyi miniszter kiváló módon jár kezére a r. kath. egyház törekvéseinek, ezért szükségesnek tartja, hogy éberem vigyázzunk s megerősödésünk érdekében az 1848-i XX. t.-c. fogantatását sürgezzük. Az értekezlet tagjai az egész napot együtt töltötték bizalmas tanácskozásban.

(Folyt. köv.)

T Á R C A.

A lelkésznek az egyház betegeihez való viszonyáról.

(Folytatás és vége.)

A tapasztalt lelkész, ki híveit ismeri, tudja, hogy másként kell beszélnie a hitetlenekkel; másként a haláltól féltő, nyugtalan, kishitű hívőkkel; másként a nagy bűnösökkel; s másként az egyházián gondolkozókkal; tudja, hogy mely szentírás helyeket kell idéznie, mire — mint mondtuk — ha az idő engedi, jó előre elkészülni; tudja, hogy miként kell imádkoznia a betegnél s tudja mikor és mily összefüggésben kell utalni arra, hogy: »életünknek napjai az Úrnak kezében vannak«; hogy az Úr vet határt életünknek, melyet senki által nem hág; hogy a lélek fontosabb, mint a test vagy eledel vagy öltözet és hogy sáfárságunkról számot fog kérni az Úr, azért üdvös megbékielnünk. A haláltól azonban nincs okunk félni, mert megtartó Jézusunk «a halált is eltörlötte, és az életet és a halhatatlanságot világosságra hozta» (II. Tim. 1. 10.); ő tehát győzedelmhez visz; ő halálunkban pajzsnak és oltalmunk bajunkban, reménységünk megpróbáltatásunk után, ha őt szeretjük s benne hiszünk, adja az életnek koronáját.

Ahol a lelkész beteget nem győzi személyesen meglátogatni s hol rendelkezésére diakonizsák állnak: szükséges, hogy legalább azokat küldje a betegek látogatására s ha kell ápolására!

Hogyha a betegnek állapota meg nem javul, minden beteglátogatásnak rendszeren az a következménye szokott lenni még a kevésbé kegyes egyháztagnaknál is, hogy a lelkészt a beteggyónatáshoz elhívják. S ha ez nem állna be, újból keressük fel betegünket.

2. A mi a beteggyónatást, vagy a betegek Urunk szent vacsorájával való ellátását illeti, úgy ezen lelkipásztori ténykedés is önként folyik a lelkésznek egyháza betegeihez való viszonyából. Az első 4. században szokásban voltak az u. n. *agapék*, mely közös étkezéseknél a keresztyének, a betegek is az Úr emlékeztetere az úrvacsorával éltek.

A későbbi keresztyének az agapék eltűlése után ritkábban éltek az Úrvacsorával. Dr. Luther pedig, ki nemcsak az úrvacsora mindkét szín alatti kiosztásáért volt kénytelen küzdeni; ezen szentség elhanyagolása felett is panaszkodott, mondván: »csodálni való dolog, hogy az emberek oly erősen és nagyon tartózkodnak Urunk e vigaszteljes lakomájától és ezen szentségtől idegenkednek. Ha nekik ezen szentségről predikáltatik, akkor tehernek tekintik azt («so ist's ihren eine Last»), hogy ha reá figyelmeztetnek, még nagyobb tehernek veszik, mert afölött aggódnak, hogy kegyeseknek kell lenniök és a bűnt elhagyniök. Ki e

szentséggel él, avval azt bizonyítja, hogy ő Krisztusnak szenvedéseért és kegyelmeért háladatos.

Ki kell oktatni a keresztyéneket, hogy örömmel, bizvást és bizodalommal járuljanak hozzája, mondván: én szegény bűnös vagyok, segélyre s vigaszra szoruló, azért megyek az Úr asztalához, hogy Jézus Krisztus uramnak testével és vérével élhessek, mert arra rendelte e szentséget, hogy minden éhező és szomjúhozó lélek megetessék és megítassék.« Erre van főleg a betegeknek és haldoklóknak szükségük s nem egy közülök bevallotta és tapasztalta, hogy az Úr testének és vérének élvezése után megkönnyebülve érezte magát s felsóhajtott: »nekem mind életemben, mind halálomban nyereségem a Krisztus« (Filippi I. 21.) Az említett Stuttgartban 1863-ban megjelent kézikönyvnek 58-dik oldalán a névtelen szerző elmeséli, hogy egy szegény beteg elhagyatott asszony a gyónatás után örömmel megjegyzé: hogy »szobácskája most már még egyszer oly kedves előtte mint annak előtte volt. S a lelkész kérdésére miért? azt mondta: »azért mert most kápolnává változott; mert ahol istenigéje és az Úr szentsége van, ott az Istenháza.«

Helyes, ha a gyónatásnál intjük híveinket: »Hívj engemet segítségül a te nyomorúságodnak idején mondja az Úr: megszabadítalak tégedet, és dicsőítesz engemet. (50. Zsoltár 15.) A kiket én szeretek megfeddem és megdorgálom, légy buzgóságos és térj meg. Íme az ajtó előtt állok és zörgetek; valaki hallandja az én szómat és megnyitandja az ajtót, bemegegnek ahoz és ő vele vacsorálok és ő is én velem.« (János Jel. 3. 19—20.) A reménységben örvendeztetek. A háborúságban türoök legyetek. A könyörgésben szorgalmatosak. (Rómab. 12. 12.) »Valljátok meg egymásnak bűneiteket és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyítsatok: mert igen hasznos az igaznak buzgóságos könyörgése. És a hitből származott imádság megtartja a beteget és feleségeli őket az Úr; ha bünt cselekedett, megbocsátatik neki.« (Jakob V. 15—16.)

Helyesen mondja Hörk József tanár az ő »Cura pastoralis«-ában: »Ha úgy találná (a lelkész), hogy a beteg eszméleténél nincsen, ez esetben buzgón imádkozzék fölőtte a családtagok részvétele mellett.

Amint egyfelől az Úrvacsora élvezetét senkire őszinte kívánása nélkül rá ne tolja, ne erőszakolja, másfelől kik az által, hogy az Úrvacsorával húzamosabb idő óta nem éltek, egyháziatlanságukról tesznek nyilvános bizonyosságot, akár mások buzgó közbenjárásával, akár saját utánjárással az abban való részvételre reabizni igyekezzenek.«

A lelkész a beteget, a fertőző s ragályos betegségben szenvedőt is, ha éjnek idején is hívják, köteles az Úrvacsorával ellátni. »A jó pásztor az ő életét adja a juhokért.« (Ján. 10, 11.) Dr. Luther Márton e tekintetben követendő példaképül szolgálhat nekünk ő 1516, 1527 és 1535-ben nem távozott el Wittenbergből — a pestis idején, jöllehet barátai kérték, hogy tegye s hogy áldozatul ne essék e ragályos betegségnek; de ő nagy buzgósággal vigasztalta s gyónatatta beteg híveit, éite kockáztatásával megmaradt a veszély helyén. Isten csodálatosan könyörült rajta s mindig vele volt s megtartotta.

Arra gyakran figyelmeztesse a lelkész híveit, hogy a beteggyónatáshoz idejekorán hívják őt s ne akkor, ha a beteg haldoklóféiben van s lelkiállapota áldásos élvezést kizár s szálljon sikra azon balhit ellen a lelkész, mintha a beteg az úrvacsorának pusztá élvezése által biztos útlevelet kaphatna az üdvösség, a menyország elnyeréséhez. S lehetőleg

minden úrvacsoraosztásnál hangsúlyozandó: »próbálja meg azért minden ember magát és úgy egyék abból a kenyérből és úgy igyék abból a pohárból. Mert a ki eszik és iszik méltatlanul, itéletet eszik és iszik magának, hogy meg nem becsüli az Úrnak testét.« (I. Korinthusb. 11, 28, 29.) Csak a ki hittel élvezi nem vétkezik »az Úr teste és vére ellen.«

Ebből az következik, hogy, aki e szentséget lekicsinyeli s mellőzni kívánja, annak ki ne szolgáltassuk, ha mindjárt a beteg hozzátartozói azt óhajtanák, hogy kiszolgáltassuk: akkor inkább csak imádkozzunk föfötte — a rokonaival.

Örökösödési ügyekbe ne avatkozzék a lelkész s a gyóntatás alkalmából a lelkész sohasem egyék és igyék valamit a beteg házában; bármennyire kínálják őket.

Oly végrendelező betegek azonban, kiknek rokonuk nincsen, jótékonycélú adakozásra s egyházi alapítványok megtételére felhívhatók.

3. Egészen más viszonyba kerül a lelkész az anyagilag szegény betegekhez s nehezebb itt a lelkipásztori kötelességeknek eleget tenni, értve a szegény betegek *gyámolítását*. E tekintetben ismét dr. Luther szolgálhat nekünk példaképül. Ő még is csak szegény maradt, jóllehet fejedelmi ajándékokban részesült s fejedelmekkel társalgott s azokat intette; de azért nem restelt a legszegényebbel szóba állni, őt vendégszerető házában megvendégelni s megajándékozni s nála minden szegény és szükölködő nyitott kézre s ajtóra talált. Egyik fejedelmi ajándék kelyhét Dévai Bíró Mátyásnak ajándékozta oda; mert pénze nem volt és segély nélkül nem akarta elbocsátani.

Mit tegyen a lelkész ott, hol árvaház, kórház vagy nőegylet nincsen? Az elszegényedett hiveit s beteg koldusokat törekedjen megyei vagy országos kórházba rövidebb-hosszabb időre ajánló sorok mellett — elhelyezni — gyógykezeltetés végett; hisz ezen kórházak arra valók s azért fizetjük a betegápolási pótlékot az adóban. Igaz, hogy itt betegeink sokszor az apácák térítgetésének vannak kitéve; de ha más mód nincs a nyomorultakon segíteni, ezt kell igénybe venni, ott kell őket elhelyezni. A hol a gyülekezet vagy adakozásból vagy az egyházi pénztár vagy külön e célra alapított szegényalaphól tarthatja ei őket, az természetesen sokkal szebb és helyesebb. Hogy a lelkész maga is tehetségéhez képest gyámolítsa pénzzel, élelmi cikkekkal s ócska ruhával szegény betegeit s másokat is intsen könyörületességre, az magától értetődő dolog. Amit valaki a szegényekkel tesz, ő vele teszi. (Ap. Csel. 3. 1—10.) A ki a szegénynek ad, kölcsön ad az Úrnak is az Úr téríti meg az ő jótéteményét. (Példab. 19—17.)

Vakokat, süketnémákat lehetőleg állami intézetekben (ingyenes helyre) kell elhelyezni. A szegénysorsuakat tanácsos temetkezési egyletekbe való belépésre idejekorán reábirni; mert nagy jótétemény az a hátramaradottakra nézve, ha a temetési költségekre néhány havonta vagy évente befizetendő fillér ellenében néhány óra alatt az 50 usque 60 koronás járadékot megkaphatják. E helyen melegen ajánlom a pozsonyi evang. temetkezési egyletet. Szerencsétlenség folytán elszegényedett betegek érdekében segélyfolyamodványt írjon a lelkész Ófaiságához; s emberbaráti s jótékonycélú egyletekhez. Ily folyamodványok kedvező elintézésben szoktak részesíttetni.

A sors nehéz keze sokszor ráfekszik hiveinkre s mi nemcsak hivatva vagyunk a keblek háborgását íghirdetésünkkel s imáinkkal megnyugtanni; de tág

tere nyílik meg számunkra különféle módon a tátongó sebekre, szegénységünk dacára enyhítő irt helyezniünk, olyformán: hogy itt-ott egy-egy szegény hitsorsosunk Istent dicsőítheti s Isten áldását kívánja hátatelt szívvel fejünkre, házunkra s családunkra.

Mindenható Isten! segítsd meg a lelkipásztorokat nehéz hivatásukban; Urunk Jézus! taníts nyomdókidba lépniünk. Szt. lélek Isten! töltsd meg szívünket s elménket, hogy bizonyrágot tegyünk rólad s hogy vigyázókká legyünk és bölcssek. Isten kegyelme legyen mindnyájunkkal. Amen.

Felolvasatott 1907. évi augusztus hó 20-án a Komáromban tartott kerületi lelkészi értekezleten.

Krahulecz Aladár,
grinádi ág. h. ev. lelkész.

BELÉLET.

Lapunk mai számából az »Utasítás a nem állami elemi népiskolákról stb.« című közlemény folytatása elmaradt s azt a következő számban adjuk közzé. *A szerkesztőség.*

Lelkészwálasztás. *Sztanek Gusztáv* körmöcbányai segédlelkész és vallastanár a trencsénmegyei Felsőzárosra (Zariacsre) választatott meg egyhangúlag rendes lelkésszé.

A reformáció emléknapija megünneplése tárgyában a vallás- és közoktatásügyi miniszter 1908. évi január 17-én kiadott rendeletével elrendelte, hogy okt. 31-én, a reformáció emléknapiján az összes állami és községi iskolákban az ág. h. ev. és ref. tanítóknak és tanulóknak szünetjük legyen.

Gyümölcsészeti tanfolyam. A földművelésügyi miniszter Budapesten március hó 15—21-ig, Kollozsvárott márc. 30-tól április hó 4-ig gyümölcsészeti tanfolyamot rendez, melyen 12 lelkész fog államköltségen (32 kor. utazási általány és 5 kor. napi díj) felvétetni. Az 1 kor. bélyeggel ellátott folyamodványt március 10-ig kell a miniszterhez benyújtani. A kérvényben felemlítendő: lakóhely, életkor, nyelvismeret, a vidék gyümölcsstenyésztésre kedvező-e. *Tanítók* számára Keszthelyen (márc. 25-től ápr. 4-ig), Tordán (ápr. 1—10-ig), Kisszebenben (ápr. 29-től május 8-ig), Orosházán (márc. 30-tól ápr. 8-ig) rendeztetnek ilyen gyümölcsészeti tanfolyamok. Felvétetik államköltségen 16 tanító (30 kor. utiátalány, 4 kor. napidíj) folyamodni Keszthelyre márc. 10-ig; Tordára és Orosházára márc. 15-ig, Kisszebenbe ápr. 10-ig kell. Csak oly tanító vétetik fel, aki még ilyen tanfolyamon részt nem vett, sem földhitelintézeti pályadíjat nem nyert; előnyben részesül, aki gazdasági ismétlő iskolát vezet.

Modori ev. leányiskola. Szép ünnepségnek volt színhelye febr. 11-én a modori leányiskola szép tágas új torna- s diszterme. A leányiskola tanítótestülete és növendékei évenként iskolaszéki einökük: nt. Hollerung Károly úrnak neveünnepét jan. 28-án nyilvános ünnep keretében ünneplik meg. Közbejött akadályok miatt az ünnepet ezidén két héttel később tartották meg. Az ünnepség megkezdése előtt a nagy terem teljesen megtelt előkelő közönséggel. Nemcsak Modor sz. kir. város közönsége jelent meg ez alkalomból, hanem a vidékről is igen sokan az intézet barátai és jóakarói közül. A midőn a függöny felgördült, az intézet összes növendékei rázendítettek az üdvözlő énekre. Rapos Nelli IV. o. növendék meleg, közvetlen szavakban fejezte ki az ünnepeltnek az ün-

tézet igaz jókívánatait, neki egyúttal illatos virágbokrétát átnyújtva. Gyors egymásutánban pergett le azután a műsor 19 száma, melyeknek mindegyikét a jelenlevő közönség élénken megtapsolta, egy-egy szereplő zongorajáték, karének, cimbalom, szavalatok, duett, monolog, két hegedű s zongora, végül daljáték tarka sorrendben következett a közönség igaz szórakoztatására. A szavalatok leginkább derült alaphangúak voltak, mosolyt csaltak a hallgatók ajkára. A zeneszámok megválasztása arról tesz tanúbizonyságot, hogy ez intézet az igazi classikus zenének hódol, egy-egy nagy mester könnyebb művét a leánykák igen szabatos, folyékony előadásban juttatták kifejezésre. A befejezésül előadott daljáték általános és élénk derűtséget keltett. A részletes műsor a következő volt: 1. »Felköszöntő«, mondja Rapos Nelli IV. o. n. 2. »Ringeltanz der Knaben« Niels W. Cadetól; játssza: Geduly Elvira III. o. n. 3. »La chanteuse par E. Manuel; szavalja: Krahulecz Margit III. o. n. 4. »Hová« Schubert F.-től, »Bölcsődal« Brahms I.-től, karének; éneklük az összes növendékek. 5. »Spieluhr«, J. Krimmlingtől; játssza Scharbert Nelli II. o. n. 6. »Nefelejts«, Raff J.-től kettős; éneklük: Bielik Nadina és Takács Ilonka. 7. »Gavotte«, Bátor Sz.-től; játssza: Wenk Margit III. o. n. 8. »Magyar dalok«, cimbalmon játssza: Szöcs Margit III. o. n. 9. »Larghetto«, Beethoventől, »All a tánc«, Deza I.-től, karének; éneklük a III. és IV. o. növendékei. 10. »Mignon«, Schumanntól, »Moment monsieur«, Schubertől; játssza: Emresz Margit II. o. n. 11. »Largo«, Haydn J.-től; négykézre játsszák: Pilny Hedvig és Kappai Irén. 12. »Andante« a C-dur symphoniából; Schubertől. »Allegretto« Mozarttól; játssza: Minke Hilda III. o. n. és tanárja. 13. »Hochfeine Wohnung frei«, von Feesche; szavalja: Wenk Margit III. o. n. 14. »Echo«, Bachtól, »Lied ohne Worte«, Mendelssohntól; játssza: Koch Anna III. o. n. 15. »Berceuse«, Grieg E.-től, »Volkslied«, Grieg E.-től; játssza: Rothermann Elza IV. o. n. 16. »A kis gazdasszony«, Zöldi M.-től, monolog, előadja: Kallath Emma. 17. »Variationen«, Beethoventől; játssza: Minke Hilda III. o. n. 18. »Magyar népdalok«, karének; éneklük a III. és IV. o. n. 19. »Madame Pompadour und ihre Katzen.« Madame Pompadour Hermine Pauer. Der nervöse Hausherr-Hedvig Pilny. Khor der Katzen.

Nyilvános elszámolás és köszönet. A kissebenedi ág. hitv. ev. I. egyház javára, nevezetesen a leégett paplak felépítésére eddigelé a következő adományok folytak be: A) Szepesváralja híveitől: Takarékpénztár, Jeanette Alth. 5—5 korona; Szontag Sándor Harmatha János, Fest Aurél, Emelin Pomar, Linka Toperczer, Koller Ágoston, Kiray Arisztid, dr. Münk, Kesmarszky Józsefné 2—2 korona; Krausz János, Michalidesz János, Wozdrik Gyula, Schuszték Vilmos, N. N., F. A., Kobilicz, Maurer R., Bogsch János, Fest Gizella, Fest Pauline, Hennel Mária, Bircsák Matild, Marczy Rezső, Kézsmarsky Rezső, N. N., Polony L., Steller, Köhler Károly, Schuszték Imre, Kesmarszky E., Lavotha Árpád, Horvay Kálmán, N. N. 1—1 korona; N. N. 50 fillér; N. N., N. N. 40—40 fillér. Összesen 53 korona 30 fillér. Le gyűjtőnek és portó 1 korona 30 fillér. Marad 52 korona. Kelt Szepesváralján, 1907. szept. 30. Szontagh Sándor m. p. ev. lelkész.

B) A bártfai ág. h. ev. I. egyház tagjai közül a

következők adományoztak: A bártfai ág. h. ev. I. egyház, Zsigmondy Károlyné szül. Szánik Matild úrnő 5—5 korona; Bálint Lajos kir. járásbíró, Szakmáry Géza főszolgabíró, Tirscher István egyházfelügyelő, Justh Alfréd bankpénztárnok, Jármay Titusz kereskedő, Gründl Mátyás magánzó, Oravetz Ferenc magánzó, Biloveszky Józsefné, Szüts István kereskedő, Dávid Jánosné, Wetther Géza kereskedő, Mátyus György építőmester, Adriányi Kornél állomásfőnök, özv. Gömöry Laura úrnő 2—2 korona; Tahy István kir. telekkönyvezető, Dvortsák Józsefné, Graeser Nándor nyug. tanító, Mosánszky Béla bankigazgató, Soós Lajosné, Plachta Róbert iparos, Mosánszky Nándor magánzó, Wächter Samu iparos, özv. Grundlné Mari úrnő, Wiedmanné úrnő, Lintner Tivadar városi gazdaszt, Szabó Mihályné, Gründl Ede városi utbiztos, Pályi Gyula gimn. tanár, Császár Ida úrhölgy tanítónő, Szigethy Ilona úrhölgy, óvónő, Szilárd Jolán úrhölgy, óvónő, Tinschmidt Sándor magánzó, Barts Károly magánzó, Francz Vilmos lelkész 1—1 korona; özv. Henszelmann Nándorné, Kunst István ipartest. elnök 60—60 fillér; özv. Galle Tamásné úrnő, Olvashatlan név 50—50 fillér; özv. Schmidt Nándorné, Stanzel határszéli rendőrkapitány, Molitorisz határszéli rendőrfelügyelő, özv. Jármay Elekne 40—40 fillér; Ágkné úrnő, X. Y. 20—20 fillér; utólagosan Bartsch Jolán szül. Zsigmondy 2 korona; egy címezetlen nő 15 korona. Összesen 79 korona 20 fillér. Kelt Bártfán, 1907. október 22-én. Francz Vilmos m. p. lelkész.

C) A bazini ág. hitv. ev. I. egyh. tagjaitól a melék. másolat alapján 117 korona 60 fillér.

D) A missioi lapok gyűjtése 30 korona.

E) A kassai ág. h. ev. I. egyh. híveitől: Ág. hitv. ev. egyház 10 korona; Brósz N., Beller Károly, Fleischer és Schirger, Ev. isk. tantestület 5—5 korona; M. A. 3 korona; Zahiszakmáry, Freyberg Károly, Dörner Sándor, N. N., Fleuder Fáni, Mohr Béla ev. lelkész 2—2 korona; N. N., N. N., Bittelmeyer, Szudinka, N. N., N. N., Jankora, Fiedler 1—1 korona; Gaál Andrásné, N. N. 40—40 fillér. Összesen 53 korona 80 fillér.

F) Sajógömöri ev. egyház híveitől s egyesektől: Ruttkay Aladár kissebenedi járásbíró 20 korona; Hajdu János ev. főesperes 10 korona; Wallrabenstein Jakab ev. lelkész Ujbanovce 8 korona; Sarudy Gyula ev. lelkész, Sajógömöri polg. iskola tantestülete, újból Sarudy Gyula ev. lelkész, Sarudy Edéné, Szent-Iványi Árpád 5—5 korona; Sajógömöri ev. egyház 4 korona; Sarudy Margit, Sajógömör község, id. Bogár Lajos 2—2 korona. Összesen 73 korona.

G) A merényi ág. h. ev. egyh. híveitől: Az egyháztól 10 korona; Barcs egyházfelügyelő, Gura Jenő ev. lelkész 2—2 korona; a jegyzőtől 1 korona. Összesen 15 korona. (Folyt. köv.)

Kérelem. A nagybányai egyház előjárósága felkéri az egyházközségek mélyen tisztelt elnökeit, hogy templomi gyűjtőivük elintézése iránt intézkedni kegyeskedjenek. Egyharmad része sem jött vissza az íveknek s az adakozások oly szerény eredményeket mutatnak, hogy az egyház még mindig a legnagyobb mértékben reá szorul a kegyes jöltevők szíves támogatására.

A nagybányai templom építésére adakozni szívesek voltak: Ref. egyház Vése 1 K, zsidói takarékpénztár 10 K, ev. egyház Alsószelezsény 3 K, kunszentmiklós-dabas-szabadszállási takarékpénztár 10 K,

ref. egyház Büdszentmihály 3 K, ref. egyház Szeged 2 K, ev. egyház Sajógömör 250 K, ref. egyház Szilágypeér 2 K, ref. egyház Tabajd 1 K, ref. egyház Nádudvar 3 K, ev. egyház Mucsfa 2 K, ref. egyház Szatmárhegy 2 K, ref. egyház Arlánd 2 K, ref. egyház Nyirbogát 2 K, ref. egyház Kisujfali 1 K, ref. egyház Felsőméra 2 K, ev. egyház Szentgyörgy 4 K, ref. egyház Látrány 2 K, ref. egyház Iriny 1 K, ref. egyház Magyaró 2 K, Antaltalfalvai takarékpénztár 2 K, Szígyártó Sandor gyűjtése Gyalár 14 K, ev. egyház Rákoskeresztur 2 K, eperjesi ev. egyház 2 K, ref. egyház Apa 5 K, ev. egyház Harta 3 K, ref. egyház Balajt 1 K, ev. egyház Börsöny 2 K, ev. egyház P.-földvár 5 K, ev. egyház Bát 5 K, ev. egyház Magyarboly 123 K, ev. egyház Pónik 2 K, ref. egyház Tiszaszőlős 1 K. A kegyes adakozóknak köszönetet mond a nagybányai egyház nevében: Szabó Adolf felügyelő, Révész János lelkész.

PÁLYÁZAT.

Pályázat

a kolozsvári ágostai hitv. evangélikus egyházközség első lelkészi állására.

I. A megválasztandó lelkész teendője:

- 1., hirdeti Isten igéjét magyar és német nyelven, úgy amiként azt az egyház tanácsa, képvisellete megállapítja;
- 2., végzi az egyházi szent cselekvényeket:
 - a) az egyszerű agendális formában lefolyót minden második héten ingyen;
 - b) a kibővített alakút, amelyre a hívők öt felkérnek, akár a templomban, akár a háznál az ő hetében az egyházi szabályzatban megállapított díj mellett;
 - c) a hitben való megerősítésre (confirmatoria) ő készíti elő az ifjúságot és hitben való megerősítést végzi;
 - d) az Urvasorát a templomban a másodlelkész segédlete mellett osztja ki;
- 3., vezeti az őrizete alatt levő egyházi anyakönyveket;
- 4., a híveket gondozza (cura pastoralis)' ezért is a hívek gondozásával összefüggő társadalmi törekvéseket vezeti, illetőleg támogatja;
- 5., tanítja a tanítóképzőkben a vallást és vallás-tanításnak módszerét;
- 6., felügyel a gyülekezet iskolájára és végzi a lelkészi hivatalnak egyházi rendtartásunkban és helyi szabályzatunkban alapuló egyházi jogi teendőit;
- 7., a másodlelkész akadályoztatása esetén helyettesíti teendőiben.

II. A megválasztandó lelkész javadalma:

- 1., alapfizetés 2400 korona;
- 2., vallásitanításért 1000 korona;
- 3., az ingyen szent cselekvények stóla váltása fejében 600 korona;
- 4., személyi pótlékként 1000 korona; összesen 5000 korona készpénzben havi előleges részletekben, azzal a megjegyzéssel, hogy a vallásitanításért állami v. községi járulékok az egyház pénztárába folynak be;
- 5., lakás, mely négy szobából és mellékhelyiségekből áll;
- 6., egy holdas kerinek használata;
- 7., az erdélyrészi ág. h. ev. országos egyház

központi pénztárából négy, egyenként 300—500 koronás, tehát 1200—2000 koronáig emelkedhető ötödéves korpótlék (quinquennium);

8., az erdélyrészi ág. h. ev. országos egyház nyugdíjintézetéből, amelybe az eddigi szolgálati évek beszámításával köteles a megválasztandó, ha ennek nem tagja, belépni, 35 (harmincöt) évi szolgálat után teljes nyugdíj, amely nyugdíj a befizetés arányában 5000 koronáig emelkedhetik.

A pályázatok f. é. márc. hó 17-éig (déli 12 óra) a szászsebesi ág. h. ev. egyházmegyei consistoriumhoz Szászsebesre küldendők be.

Kelt Szászsebes, 1908. febr. 26-án.

2-1.

Pályázat.

Az alsószelezsényi magyar-tótnyelvű egyház **rendes lelkészi** állomására (Barsm.) ezennel pályázat nyitattik.

Javadalmazás: 1. Három szobás lakás a szükséges melléképületekkel, gazdaságiakkal is. 2. Két kert (1 hold és 720 □-öl). Készpénzben: az egyházi pénztárból 478 K 20 fill., kongrua címén 1121 K 80 fill. 3. 15 kataszt. hold és 653 □-öl szántóföld és 964 □-öl rét. 4. Stóla.

Az aranyosmaróti vallásoktatásért külön díj az államtól és a közalaptól.

Kívánatos a német nyelv is.

A pályázati kérvények márc. 22-ig küldendők alólírott espereshez Körmöcbányára.

Körmöcbányán, 1908. február 28.

Kosztolányi Sándor,
ehm. felügyelő.

Raab Károly,
esperes.

ELADÓ ORGONA.

A kukméri ág. h. ev. egyházközség nyolc változatu jó karban levő orgonája 300 (háromszáz) koronáért eladó.

Venni szándékozók forduljanak a kukméri ág. h. ev. lelkészi hivatalhoz.

Kukmér, (Vas megye) 1908. febr. 29-én.

Rajter János,
ev. lelkész.

3-1

KÉRELEM.

A csalfalvai ág. h. ev. leányegyház a román kori régi műemléket képező, s több századok viharjait túlélt huszita-templomának hatóságilag elrendelt lebontását kikerülendő, a magyarhoni nemeskeblű evang. testvéregyházak könyörületességéhez fordul azon alázatos kérelemmel: miszerint a saját templomaikból kiselejtezt, de még teljesen használható s lehetőleg román stílusú oltárral és orgonával a csalfalvai kisebb méretű templom belső berendezéséhez hozzájárulni, s erről Körtvélyessy Béla eperjesi (Sáros megye, u. p. helyben) lakos vm. árvaszéki ülnököt mint egyház-felügyelőt értesíteni kegyeskedjenek. Tájékoztatásul megjegyezzük, hogy a templom belső ürmérete 550-00³ köbméter. belső magassága a padozattól a mennyezetig 5 méter 80 centiméter, az oltárnak pedig a szentély magasságához mért magassága 3 métert, s szélessége 2 métert teszen.

3-3

Az oly csunya és kellemetlen női arcszór eltávolítására legalkalmasabb a

RASOLIN.

Néhány perc alatt a szórt az arcról vagy kézről minden fájdalom nélkül eltávolítja.

Egy doboz ára 2 korona helyben, vidékre 2 korona 50 fillér előzetes beküldése mellett 52-11 bérmentve.

Magyar gyártmány! Egyedüli készítő! Magyar gyártmány!

„RASOL“ vegyipari vállalat

BUDAPEST, VI., Váci-körút 55.

Postai és vasuti szétküldés naponta a világ minden részébe.

Készít legújabb rendszerű új orgonát,

elvégezteti a régi orgonák átalakítását, ezek javítása, hangolása és évi gondozását, jótállás mellett, **jutányos áron, a legjobb anyagból** előállítva

MILINKOVICS PÉTER

orgonakészítő

KÖLCSÉN (Szatmár-megye.)

12-3

Magyarok! A kész ruha bécsi gyári munka!

KLEIN ADOLF

férfi-szabó-üzlete BUDAPEST,

VI., Dessewffy-utca 23. sz.

Készít mérték szerint oltónyt vagy felöltőt 15 forinttól feljebb valódi gyapjú szövet maradványokból. — Több évi tapasztalatomat Neuländer Testvérek és Weiner és Grünbaum es. és kir. udvari szabóknál szereztem. 13-11

•• MŰVÉSZIES MUNKA. ••

„EL A BOROTVÁVAL!”

mely már oly sok 1000 és 1000 embernél bőrbetegséget és más szerencsétlenséget okozott.

Borotválkozzunk „Rasol“-al kés nélkül.

Ezen teljesen ártalmatlan vegyszerekből összeállított borotváló por a szakállt annyira megpuhítja, hogy az az arcról elválik és az arc bársonysima lesz.

Használata egyszerű, mindenki maga kezelheti.

Ára 1 kilogramm (elegendő 30-szori használatra) helyben K 2.40, vidékre K 3.—, előleges beküldése mellett bérmentve, utánvétellel K 3.20.

Egyedüli készítő! Magyar gyártmány!

„RASOL“ VEGYIPARI VÁLLALAT

BUDAPEST, VI., Váci-körút 55. sz.

52-11

RAKTÁRAK BUDAPESTEN:

Török József gyógyszeráránban, Király-utca 12 — Neruda N. drogériájában, Kossuth Lajos-u. 7. — Molnár és Moser drogériájában, Koronaherceg-utca 11. — Detsényi Frigyes drogériájában, Marokkói-u. 1. — Detsényi Károly drogériájában, Fürdő-utca 10. — Podor Márton drogériájában, Király-u. 31. — Ács Mihály drogériájában, Lipót-körút 27. szám. És minden drogériában és illatszerekkereskedésben.

Tisztviselő-kölcsön!

20,000.000 korona áll rendelkezésre **1600 koronán**

felüli törzsfizetéssel bíró köztisztviselőknek, katonatiszteknek, nyugdíjasoknak és nyugdíjképes magánhivatalnokoknak 3¹/₂ százalékos alapon 10-20 évi törlesztésre, legtöbb esetben kezes nélkül, szerény utólagos díjazással. Semmi levonás! Régi tartozásokat **konvertálunk!** Megkeresésnél közlendő: életkor, szolgálati idő és törzsfizetés.

✠ Országos hitel- és ✠
kölcsönszerző vállalat

BUDAPEST, VII. ker., Izabella-utca 67.

(Andrássy-ut mellett.)

52-10

VALDMANN ALBERT

photocinkografiai műintézete

Budapest,

VIII. ker., Népszínház-utca 45.

Készít

CLICHÉKET

művek, folyóiratok, árjegyzékek

és minden egyéb nyomtatványok

részére a legjobb kivitelben, a

legolcsóbb árak mellett. •

Felvilágosítással és árajánlattal

52-10 készséggel szolgálunk.

Elsőrendű ajánlatok!

Elsőrendű ajánlatok!

Személyi hitel! Kezes és kezes nélkül katonatisztek-, papok-, lelkészek-, udvari-, állami-, megyei- és magán-tisztviselők, tanítók, kereskedők, iparosok, nyugdíjosult hölgyek, kereskedelmi alkalmazottak és magánosoknak $\frac{1}{4}$ —20 évig terjedő időre havi, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ és egész évi tőkekamat-törlesztéssel!

Különlegesség: A páris—bécsi enquete értelmében tőkésitem a jövedelmet.

Jelzálog hitel! 300 koronától feljebb I. II. és III. helyre földek-, városi és vidéki házak, nyaralók, gyárak, fürdőépületek, malmok, ásványvíz és egyéb források és köbányákra, a becsérték $\frac{3}{4}$ részéig.

Építési hitel! építésfélben levő ingatlanokra 2—3 részletben, oly arányban, amilyen arányban az építkezés előrehaladt.

Bank- és magánadóságok konvertálása!

Előnyösen! **szolid** alapon és **gyorsan** eszköz-lőm mindezen fenti műveleteket elsőrangú bel-30—11 és külföldi intézetek által.

ZÁBORSZKI JÓZSEF

leszámító és bankiroda, Budapest, VI., Sziv-u. 28.

Válaszbélyeg melléklendő. • Kérjen prospektust.

Ki akar pénzkölcsönt!?

Felvilágosítás díjmentes, válaszbélyeg ellenében.

4—4 $\frac{1}{2}$ %-os pénzkölcsönt

◇ közvetítünk a következő feltételek mellett: ◇

FÖLDBIRTOKRA

65 évre 2·50%-ra	30 évre 3·20%-ra
60 évre 2·60%-ra	25 évre 3·65%-ra
40 évre 2·85%-ra	20 évre 3·95%-ra

Ezen csekély százalékban tőketörlesztés és kamat bentfoglaltatik.

BOTH DEZSŐ BANKKÉPVISELETE

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 1. szám.

Augusztus hó 1-től Szövetség-utca 2/B.

Nemkülönben személykölcsönt katonatiszteknek, papoknak, tanítóknak, vasuti és gyári alkalmazottaknak, kereskedőknek stb. előnyös visszafizetésre.

Tisztviselőkölesön 5—25 évi időtartamra kötelezvény ellenében, fizetési jegyzésre kezes nélkül. 1000 korona kölcsön után törlesztés és kamat címén fizetendő havonta 8, 10, 12, 15 kor. Levélbeli megkeresésnél megirandó: állás, fizetés, kitöltött szolgálati idő és életkor. Ily kölcsönöket 15—20 nap alatt folyósítatunk.

✦ Törlesztéses jelzálogkölcsönt ✦

szilárd anyagból épült lakházakra, valamint telkekre, építkezésekre 10, 15, 20, 25, 30, 40 és 50 év alatt leendő törlesztésre. 26—11

ZORN MÓR

BUDAPEST—BÉCS.

Butorszállítási és
beraktározási
vállalata.

==== Képviseelve: ====

bel- és külföldön minden

== nagyobb városban. ==

BUDAPEST,

VIII. József-körut 18. szám.

26—13

Beck Károly, Budapest

épület- és mulakatos, szabadalmazott ablakszellőztető készü-
lék és önműködő zajnélküli ajtócsukó-készítő ✦

VIII., József-utca 14. szám.

Mértékvétel végett szivesked-
jék hozzám fordulni. 🍀 🍀 🍀

Ablakszellőzők ára:

Legnagyobb, legnehezebb és diszes	25.— kor
Rendes ablakok iskolák, inté- zetek és magánlakásokhoz	13.— "
Könnyebb, szimpla ablakokhoz	9.— "
Klozetek	6.60 "

Szabadalmi szám 16.794. Költségvetések ingyen.

Ablakszellőztető készülékeimet a következő nevezete-
sebb helyeken használják: Nemzeti Kaszinó, Keres-
kedelmi minisztérium, Ref. főgimnázium, M. kir. Lu-
dovica, Kispesti állami elemi iskolákban s több kórház
és iskolában és vidéken is kitűnőnek bizonyultak

3.500 darab már használat-
ban van. 30—13